

kat.komp

CIMELIA

Qu

5031

Cim. 5031

STANISLAI

CARNICOVII

EPISCOPI VLAHIAE

PRINCIPIS

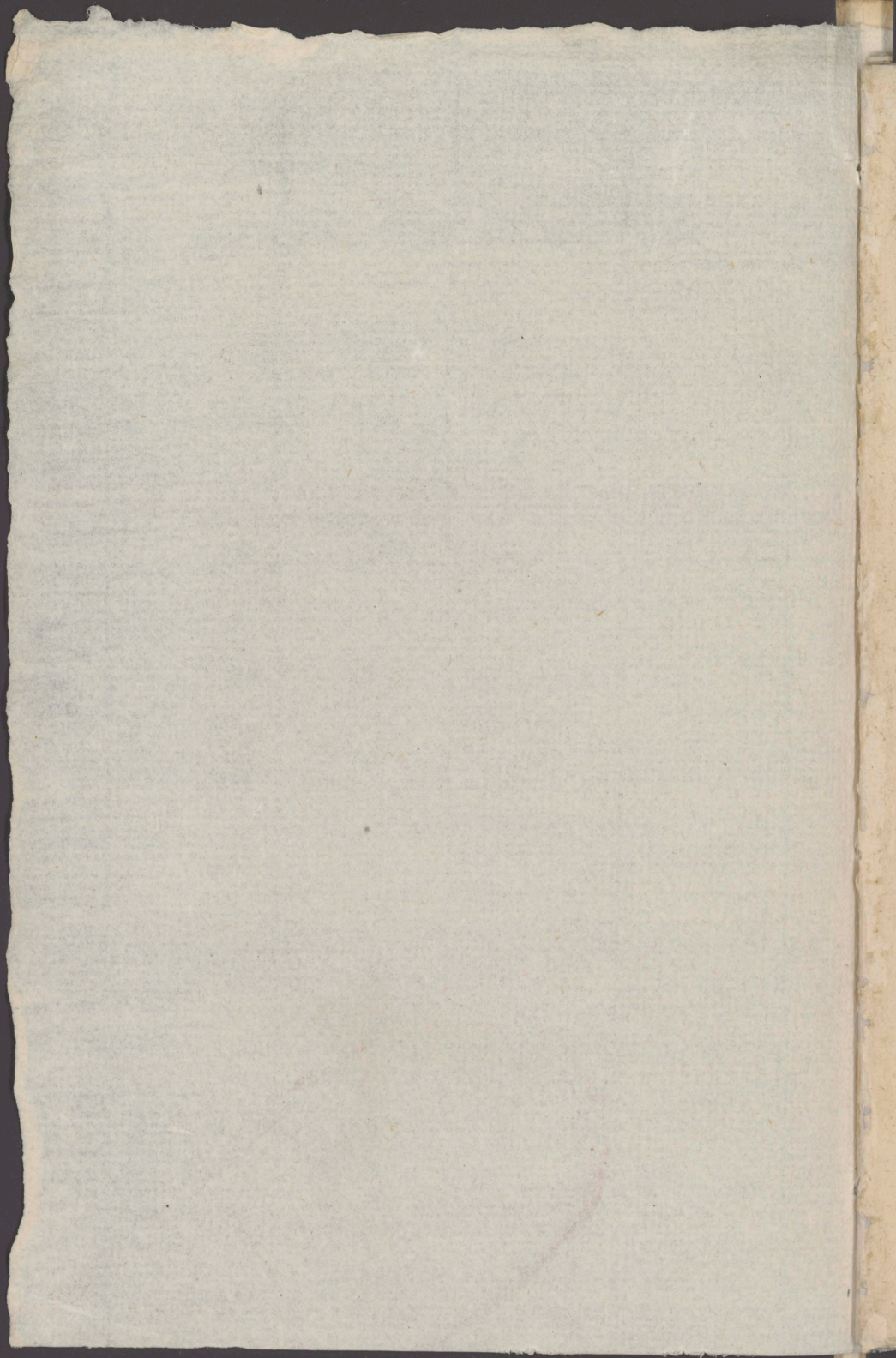
MD

REVERENDISSIMO PATRI

ALPHONSO LUCIANO

PRINCIPIS

STANISLAI
CARNCOVII
EPISCOPI WLADISLA,
VIENSIS.

AD
HENRICVM VALESIVM POLO-
NIARVM REGEM DES.
PANEGYRICVS.

Cim. Qu. 5031.

STANISLAI CARN
COVII EPISCOPI WLADI,
SLAVIENSIS

AD
HENRICVM VALESIVM POLO-
NIARVM REGEM DES.
PANEGRICVS.

I aut res ipsa id desideraret, aut
verò per rationes regni publicas
licitum nobis id fuisset, Serenissi-
me Rex, profectò nihil libentius
hoc tempore fecisset tum Sena-
tus ipse amplissimus, tum Equester ordo vniuer-
sus, quàm, vt frequentes admodum hunc in locũ,
honoris tui gratulationisq; causa, confluerent, &
lætitiã, quam ex hoc felici tuo ad se aduentu ca-
piunt, præsentes pro se quisq; testarentur. Verũ
quoniam & rei quidem ipsi aliter satisfieri posse vi-
debatur, & præsens status temporum reipub. no-
stræ, tantum concursum in hoc loco, quantus ex
omnium ordinum hominumq; conuentu futu-
rus erat, non ferebat: idcirco nos vice omnium ab-
legati sumus, qui his partibus apud te pro omni-

A ñ

bus de

bus defungeremur. Quod sanè, pro eo ac debe-
mus, facimus, teq; Regem à nobis prius experit-
tum, mox electum, nunc verò tandem ad nos felici-
cibus auspicijs aduentantem, omnium nomine,
summa cum veneratione excipimus, & exceptum
optimis omnibus ominibus prosequimur, aduen-
tumq; hunc tuum verè & ex animo, cum tibi, tum
reipub. nostræ gratulamur. At quanta quæso ala-
critate animorum? Equidem si nos spectas,
quos coràm intueris, tanta alacritate, quantam
maximam capere animi nostri possunt: sin eos, à
quibus tibi obuiam prodire iussi sumus, profectò
nulla est tanta dicendi copìa, quæ incredibilia illo-
rum erga te studia verbis consequi, nulla tanta in-
genij vbertas, quæ immensam illam lætitiæ vim,
quam ex omnibus tuis rebus bonis capiunt, satis
comprehendere posse videatur. In quo campum
mehercule illum Varsouiensem, qui electioni tuæ
dicatus fuit & consecratus, appellamus: qui quid-
dem donec præterlabentis Vistulæ fluctibus allue-
tur, testis erit locupletissimus egregiæ nostræ er-
ga te familiæq; tuam regiam voluntatis. Appel-
lamus etiam in eo cum vniuersum illud electionis
tempus, quod consiliorum actionumq; nostrarum
ad tuam

ad tuam gloriam destinatarum fuit conscium, tum
verò in primis faustam illam, & in omnem posteris
tatem Gallici Poloniciq; nominis memorandam
diem, qua te, concordibus admodum omnium
non solùm ordinum, sed etiam hominũ suffra-
gijs, Regem nostrum renunciauimus: quæ qui-
dem dies testis est eritq; in perpetuum, nostræ non
modò de tua virtute, industria, sapientia, felicitas-
te, præclarissimæ opinionis: verum etiam de rebus
tuis prosperis & ad voluntatem fluentibus singu-
laris gratulationis. Etenim cùm primùm in ipso
electionis nostræ initio, sanctum Dei Spiritũ solen-
ni hymno supplices de more venerati essemus, vi-
disses confestim, alios præ gaudio & iam tũ erga te
studio singulari, lachrymas fundere, ac pro te Deo
Opt. & Max. vota nuncupare, alios hastas suas
lilijs tuis candentibus insignire: audisses verò de-
inde alios extra suffragia, suis vocibus tuum no-
men assidue ingemīnantes: alios autem in media
ferendorum suffragiorum religione, ita nomini de-
uotos & addictos tuo, vt, nisi tu Rex noster elige-
reris, actũ esse propemodũ putarēt de repub. ipsa
vniuersa. Quid dicā te Rege electo & renunciato?
Muta mediũ fidiũ ipsa & inanima, campī, syluæ,
prata, ne-

prata, nemora, agri, fluuî, ripæ, laudes tuas, permisso tum hominum applausu, tum auium concentu, tum equorum hinnitu, personare quodāmodo videbantur. Atq; hæc quidem, etiam tum absente te, & Rupellana obsidione ita in Gallia occupato, vt in illo strepitu armorum, vix Poloniæ nostræ meminisse posses, apud nos sic fiebant: quid nunc censes, cum te, opem, salutem, præsidium, & vt vno verbo dicam, Regem nostrum, saluum & incolumem, ad regnum tibi diuinitus decretum, & à nobis delatum aduenisse, cæteri passim omnes audiunt, nos verò, quos hic publico nomine coram adesse vides, etiam præsentem intuemur? E, quidem vt gustum iam nunc aliquem habere possis eius lætitiæ, qua omnes regni ordines, sacri, profani, summi, medi, infimi, ex aduentu isto tuo prospero & salutarî perfunduntur, recensebo tibi breuiter totius electionis nostræ rationem. Sic enim te ipsum, & paulo antè diuinitus ad inclyti huius regni gubernacula, summa nostra voluntate electum ac vocatum esse intelliges, & nunc aduentantem, singulari cum studio excipi à nobis & regno inuitari perspicies & cognosces.

Ac mihi quidem tribus potissimum temporibus eluxis

bus eluxisse videntur in hac electione singularia
tum Dei Opt. Max. de te iudicia; tum gentis
quoque ac nationis nostræ erga te studia. Nam &
renunciationem ipsam electionis, antecesserunt
nonnulla eiusmodi, quæ iam tum nostrorum ho-
minum erga te studia non obscure præferre vi-
bantur: & deinde, tam in renunciatione ipsa electio-
nis, quàm post renunciationem etiam ipsam, ea
consecuta sunt, quæ maximo tibi argumento esse
debeant ardentissimæ nostræ erga te voluntatis.
Quæ tu sanè hoc loco dum breuiter cognoscis, de-
bebis profectò & honorem quidem Domino Deo
debitum tribuere, & nos quoque ex eiusmodi nostro
merito, pro singulari tua humanitate adamare.

Nam cum respublica nostra tribus maximè ho-
minum ordinibus contineatur, Regia potestate,
quæ imperat, Equestri ordine, qui paret, & Sena-
torio, inter hos interiecto, qui consulit: profectò
exempto ex rebus humanis Rege Sigismundo
Augusto, ita ut nullus tum alius nobis superesset
Rex, siue natura factus, quod est prorsus à legi-
bus & moribus nostris alienum, siue electione no-
stra designatus: constabat in vniuersum, omnem
regendæ & administrandæ reipub. rationem ad Se-
natum &

natum & ad patres necessariò rediisse: vt pote quo-
rum ætas, dignitas, conditio, alterius illius in re-
pub. alioqui honestissimi ordinis ætatem, digni-
tatem, conditionem, sine dubio antecellat. Cumq[ue]
adeò inter patres ipsos, magna quædam & præci-
pua excellentia ac præstantia singularis, Archie-
piscopis Gnesnensib. legibus ac moribus regni no-
stri sit attributa: qui & Rege ipso viuo primas par-
tes secundum eum in regno obtinent, & eo vita
functo, omnia publica consilia moderantur more
maiorum: hoc quidem in omnes partes tutius,
quòd, cum inter ecclesiasticos homines, quibus
persona regia rectè imponi non potest, censean-
tur, à suspitione regni affectati prorsus sint remo-
ti. Inde factum est, vt redacta sanè repub. rege
mortuo in Senatus potestatem, vt diximus, conse-
stim data sit à nobis opera, vt conuentus Senato-
rum, cum alibi, tum Louicij in primis septimo ferè
post regis obitum die, & deinde aliquanto post
Varsouix, per nos haberentur. Quibus quidem
vtriusq[ue] in conuentibus cum Archiepiscopus ipse
non solum interesset, verumetiam, vti oportuit,
præset, prouisum est diligenter præter cætera
quæ ad futuri regis electionem pertinebant, vt mo-
dus quos

duos quoque & ratio inuestigaretur, atque etiam de
sententia omnium præscriberetur, tum regni finis
um milite firmandorum, tum iudiciorum denique
domi constituendorum per tempus interregni. Vt
ita duo firmamenta duobus illis malis opponeren-
tur, quæ tum temporis regno ipsi maxime impen-
dere, & maximum periculum creare posse videban-
tur. Nam & mores profecto ipsi impunitate supe-
riorum temporum corrupti, licentiam magnam in
populo generauerant, quæ necessariò videbatur
esse rigore iudiciorum astringenda: & desuetudo
præterea rei militaris in animis nostris, quos non
mediocriter ocio illo diuturno elanguisse, hostes
ipsi persuasum habebant, facile, per hanc occasio-
nem regis mortui, incursiones eorum in hoc re-
gnum potuit excitare: quæ sanè, nisi terrore armo-
rum & præsidiorum nostrorum opposito, rectè re-
primi non potuerunt. Itaque duabus his rebus per-
fecimus, Rex, ut per totum hoc Interregni tem-
pus, quod fuit, ut scis, plusquam annum, regnū
ipsum primò integrum, nec quicquam ex eo statu,
in quo à moriente rege relictum fuit, per hostes ex-
ternos diminutum, deinde verò nullis nouis diffi-
cultatibus domesticis implicatum, per Dei gratia

am conseruauerimus. Quæ res si fortè olim non
vsque adeò ad te pertinuit, cùm tu necdum Rex
noster creatus esses, nec inter competitores regni
nostri solus numerarere, nunc planè diuinitus tota
celsit in beneficium tuum: cùm regnum ipsam per
Dei gratiam inis incolume, & nullis recens excita-
tis difficultatibus impeditum. Sed quid postea fa-
ctum est? Dicam, vt iam propius res ipsas tuas con-
templari incipias. Quæ enim hætenus dicta sunt,
ea magis ad constituendas interregni rationes, an-
te noui regis electionem, q̃ ad electionem ipsam
videntur pertinuisse. Cæterum constituto iam ex
S. C. die & loco eiusmodi electionis, constituto au-
tem ad Varsouiam in campo Camionensi, ad di-
em Aprilis quintam, conuentum est magno Sena-
torum & infinito Equitum numero: qui quidem
conuentus eiusmodi, omnium intuentium oculis,
delectus cuiuspiam frequentissimi, vel potius cen-
turiatorum Romanorum comitiorum speciem re-
presentare videbatur. Vbi exauditis ante omnia,
in maximo tabernaculo, quod de industria com-
munibus omnium Palatinatum negocijs milita-
riter positum ac præparatum fuit, externis legati-
onibus, quæ sanè nec pauca numero, nec dignitas
te medio

te mediocres erant: à plerisque enim summis orbis
terrarum principibus & monarchis missæ & ables
gatae fuerunt: posteaquam à Nobilitate ad electio
nem conclamatum, & ab Archiepiscopo Gne
sensi, qui semper habitus est princeps & os Sena
tus, decretum ac pronunciatum esset, ut in singu
lorum Palatinatum tentoria, quæ maximo illi ta
bernaculo vicina, circumcirca fixa fortè ac locata
erant, veluti in tribus quasdam & classes discedere
tur: tum repetitis summatim capitibus singularum
legationum externarum in singulis Palatinatib^{us},
propter eos, qui exponendis illis aut adesse ipsi
tam frequenti numero, aut verò, etiam cum adesse
sunt, exaudire fortè eas non potuerunt: & repeti
tis quidem per Senatores ipsos, ac eos præterea,
quos Nobilitas ipsa ex se, ad exaudiendas & sibi
referendas legationes eiusmodi, iam antea designa
rat, itum est in suffragia. In quibus ferendis (lib
benter enim ea persequimur, quæ ad demonstran
dam singularem huiusmodi electionis nostræ cau
tionem videntur pertinere) ea moderatione vti
sumus, ut neque quisquam nostrum suffragio exclu
di, neque idem exaduerso libertate sua abuti videret
tur. Dixit enim qui voluit, & quod voluit, & quam

B n

diu voluit

diu voluit, Senatoribus tamen praeuentibus, & va-
rietatem sententiarum conciliantibus, & candida-
torum numerum ad minimum, quoad eius fieri
potuit, redigentibus, & denique nomina tum candi-
datorum tum suffragatorum in scriptum referen-
tibus, & sigillis praeterea cuiusque obsignantibus:
sic tamen, ut mutandae suae cuique sententiae pote-
stas ad extremum remaneret. Quid tum postea?
O singularem & plane diuinam sortem tuam. Re-
feruntur tabellae suffragiorum scriptae & obsigna-
tae, in maximum illud tabernaculum, & in conspe-
ctum Senatus vniuersi. Leguntur & recitantur no-
mina tam candidatorum, quam suffragatorum.
Ecce autem primam honoris tui praerogatiuam.
Vincis enim, Henrice, iam tum quoque, & superas
suffragiorum numero competitores omnes: & vin-
cis quidem sic, ut, si numero solo standum esset,
tu reliquos omnes, illo iam ipso tempore, longo
post te intervallo relinqueres, & ipse sine mora
Rex euaderes. Verum id quoque ad maiorem lau-
dis & gloriae tuae materiam ac segetem, aliquanti-
isper dilatum fuit. Nam cum Deo imprimis Opti-
mo & Max. qui tui capitis tuique honoris singula-
rem curam gerit, deinde nobis etiam ipsis, qui te
Regem

Regem habituri eramus, parum visum esset, te numero solo suffragiorum Regem designari, nisi etiam ponderibus ipsis & momentis suffragiorum à nobis designarere, inita est altera quoque Regis eligendi ratio, à moribus plane aliarum cum veterum tum recentium bene ordinarum Rerumpublicarum minime aliena, ut nimirum sui cuiusque candidato veluti patroni & aduocati ex Senatoribus constituerentur, viri non magis auctoritate quam prudentia & eloquentia insignes, qui causam candidati cuiusque ita cum omni verborum honore tenerentur, ut acerbitati quidem verborum in alienum candidatū parceretur, momenta autem honestatis, utilitatis, & aliarum rerum ac rationum omnium, quæ in hominum deliberationibus versari consueverunt, diligentissime excuterentur. Ut ad eundem modum non tam fauor cum fauore, aut studium cum studio, quam res cum re, causa cum causa, ratio cum ratione, argumentum cum argumento, ex propinquo confligere videretur. Seuerum & graue disceptandi genus, addo etiam fortassis rigidum: sed quo rigidius, hoc & nostris sane rebus conducibilis, & tibi, Rex, qui hoc etiam contentionis genere superior, Deo fauente, euasisti, ho-

norificentius. Quid enim factum est? Principio,
nostratium plerique, viri & claritate familiarum præ
stantes, & meritis in rempub. insignes, qui inter
competitores, favore nonnullorum ex Equestri
ordine erant nominati, ultro se eo favore abdicar
unt: vel quòd iam tunc tibi ac dignitatì tuæ ex
cellentì, volentes concederent, vel quòd omninò
videri nollent, suo se siue iussu, siue conatu, siue
adeò voluntate, inter competitores regiæ dignita
tis fuisse nominatos. Deinde illorum quoque ma
gna pars, qui alijs candidatis (vti accidere necesse
fuit, in tam ampla & libera republica) studere non
obscurè videbantur, exaudita illa ac perpensa con
flictione rationum, non inuiti de priore sententiã
sua decesserunt, & in te suffragia contulerunt. Ita
cùm ceteri quidem sententias suas desererent, tui
autem suffragatores in sententiã permanerent, fa
ctum est, vt sicut prius numero, ita tunc pondere
quoque suffragiorum, reliquos omnes competi
tores anteires, & re ipsa Rex iam propemodum fie
res. Restabant enim pauci partium contrariarum:
quibus cùm odiosa illa ac permolesta causarum
conflictione iterum pugnare, cùm ex mutuo amo
re esse non videretur, necque suadendo quicquam
amplius

amplius proficeretur, gratia & rogando in partes
tuas sunt pertracti. Dederunt enim hoc precibus
& auctoritati Senatus, qui id ab eis assurgens pos-
tulauit, dederunt modestiæ suæ, dederunt denique
communi concordia, vt in te non inuerti quoque ipsi
consentirent. Ita iam ex eo tempore Rex noster
electus & designatus es, & regnum, quod antea,
partim dispositis per confinia præsidjs integrum,
partim constitutis per Palatinatus iudicjs expedi-
tum conseruabatur, in incertum tum adhuc quis-
dem, quem regnare velit heri, quem uero ferat fors,
id tibi deinde potissimum decretum à nobis, & qua-
si diuinitus adiudicatum est, summa cum nostri er-
ga te amoris, summa etiam cum diuinæ beneuolen-
tiæ testificatione. Quid enim siue à nobis, siue à
Deo etiam ipso immortalī, in hac mortali uita tua
illustrius ad tuam laudem excogitari potuit, quæ te
vnum, ex tot gratiosissimis ac potentissimis com-
petitoribus, tanta uarietate & copia suffragiorum
bis, concorditer, non ab vna aliqua prouinci-
rum, sed ab omnibus prouincijs, nec à prouincijs
tantum, verum etiam à singulis propemodum ho-
minibus (quæ res non tantum effectu est admi-
rabilis, sed etiam ratione ipsa) tanti & tam late pa-
rentis res

tentis regni dominum, ac regem denique nostrum
esse designatum? Quæ cum ita se habeant, eritne
adhuc obsecro quispiam, qui ea, quæ in hac tam
exquisita electionis ratione, tam accuratè & tam di-
ligenter gesta sunt, aut ad temeritatem fortunæ re-
ferat, aut, quod etiam multo faciat impudentius,
vel fraudi alicui occultæ, vel deniq; apertæ ipsi vi-
tribuenda existimet? Quid habet, quæso, fortuna
commune cum suffragio libero? quid rei est teme-
ritati cum ratione? quid fraudi cum consilio? quid
vi cum precibus? Quod si quid etiam esset, agere
ferat mihi saltem quisq; oculos paulisper ad illas
tum nostras inter nos acres admodum & nimium
seueras in hoc genere inquisitiones. Deus bone
quid prætermisum est ad inuestigandas, si quæ
essent, latebras talium consiliorum? quid in ijs non
quæsitum? quid non productum in medium? quid
non excussum ab omnibus? quid non ad fastidi-
um vsq; examinatum ac expensum est? & tamen ni-
hil repertum est eiusmodi, quod non modò rem,
sed suspicionem saltem aliquam verisimilem vendi-
ti cuiquam aut promissi, aut etiam vi expressi suf-
fragij habere videretur. Atque hæc sunt quidem
primi temporis, nostræ erga te obseruantia, & di-
uina deni-

uinae denique beneuolentiae non obscura argu-
menta.

Sequitur tempus alterum, in quo singularia no-
stra erga te studia, & multo etiam magis diuina ipsa
beneficia eluxerunt. Est autem tempus renunciati-
onis ipsius: quam ego sane breuiter sic exponam.
Electio & designatio tua, de qua modo loquuti
sumus, in diem eam incidit, quae fuit pridie Pente-
costes, diei sollemnissimae & apud Christianos om-
nes religiosissimae. Incidit autem in tempus ve-
spertinum. Nihil vetabat amplius, quominus iam
ita non modo electus ac designatus, sed etiam o-
mnibus rationibus euictus, & ab reliquis omnibus
competitoribus solus defensus ac vindicatus, Rex
euestigio promulgarere & renunciarere: & certe,
vt id ita fieret, multa simul non solum desiderare,
sed etiam poscere ac contendere videbantur.
Quid igitur obstitit, quominus fieret? Num tri-
butum fortasse fauor repente commutatus? Minis-
ime. Fremebant enim vno ore omnes, & renuncia-
tionem tui summa cum contentione flagitabant.
Num igitur aduersariorum competitorum poten-
tia? Nequaquam. Hi enim aut nulli iam tum fue-
rant, aut omnem profecto contentionem abiece-
rant.

rant Num igitur Archiepiscopi Primatis, cuius
illud renunciandi munus fuit proprium atq; legiti-
mum, aut alienus, aut alioqui minus promptus ani-
mus? Ne id quidem. Is enim non modò ad promul-
gandum & renunciandum ex officio suo, sed etiam
ex singulari studio, ad refutandum, si quis fortè
moram afferat, paratum se esse ostendebat. Quid
igitur? Equidem nihil planè eiusmodi, quod iusta
aliqua ex causa rem impedire potuisse videretur:
illud potius, quod non solum impedire aut mora-
ri non debebat, sed etiam, quod maxime mirum
est, tanto magis vrgere rem & accelerare debebat:
Sol occasus & serum ipsum diei: cum videlicet ho-
mines non solum publica, sed etiam priuata sua,
nec solum iam facta & finita, verum etiam inchoa-
ta & imperfecta, ad exitum tanto celeriore stu-
dent deducere. Sed nimirum omnis nescio cuius
leuissimèi metus ob oculos versabatur hominibus
tui studiosis, ne esset deinde, qui te, vt est his no-
stris temporibus admodum dicax sæculum, ex cali-
gine & tenebris erutum, & obscurum nescio quem
in hanc lucem regni subito protractum Regem
esse conuiciari possit. Res igitur dilata est in diem
perendinum, Si aut exemplum quæras, aut rem ad
rationem

rationem reuoces, nihil alienius: sin exitum spes
 ctes, nihil admirabilius. Quæ enim ratio reperiri
 potest, cur certa iam res, & omnibus suis numeris
 absoluta & confecta à calce denuò ad carceres re-
 uocari, & infinitis rursus casibus, ac nouis rerum
 conuersionibus fieri debuerit obnoxia? aut verò
 quam multa tandem, ex omni omnium annalium
 memoria exempla proferas, differendæ, non dico
 in diem, sed vel in horam saltem eiusmodi promul-
 gationis? vbi præsertim electio ipsa omnibus in
 rebus rectè atq; ordine gesta & administrata fue-
 rit? Et tamen, quod aliàs non ferè solet euenire, id,
 cùm de tuo honore ageretur, euenit, promulga-
 tio ipsa & renunciatio electionis perfectæ tuæ, vt
 in diem perēdinum differretur. Quid igitur? Num
 quis nos casus aduersus interpellauit? num quæ
 vel leuissima saltem conuersio remorata est diuini-
 nam siue electionem, siue adeò renunciationem tu-
 am? Minimè id quidem. Nam cùm deinde, vno
 post interiecto die, ad comitia intermissa rediisse-
 mus, etsi alijs quibusdam de rebus controuersia
 non deessent, de te tamen Rege controuersia nul-
 la prorsus extitit. O diuinam in rebus mortalium
 cu. am & prouidentiam immutabilem & æternam.

O diuini & singularis fauoris erga te specimen di-
uinum & admirabile. O insigne testimonium ad
perpetuitatem, eos qui Deo fidunt, in medijs eti-
am rerum motibus & concussiónibus, elusum non
iri. Itaque sanè nulla interposita mora, Gne-
snensis Archiepiscopus iure & prærogatiua sua,
QVOD TIBIQUE, NOBISQUE,
REIQUE PVBLICÆ NOSTRÆ,
GALLICOQUE ET POLONICO
NOMINI, TOTIQUE ADEO OR-
BI CHRISTIANO, BONVM, FAV-
STVM, FELIXQUE SIT, præfatus
cùm esset, te Regem nostrum verbis solennibus
de more renunciauit. Quem ipsum deinde ali-
quot diebus interiectis Marsalci regni sequuti
sunt: qui more & consuetudine maiorum, renunci-
atum per tribus publicarunt. O faustos ac felices
dies illos. O lætas nostras acclamationes. O gra-
tissimas tum Deo immortalì supplicationes no-
stras, cùm renunciatione per Archiepiscopum fa-
cta, euestigiò inde moti, magno concursu ex cam-
po in urbem facto, templum urbis primarium cer-
tatim adiuissimus, & eidem illi præpotenti Deo,
cui olim suffragia inituri sanctè ac religiosè suppli-
caueramus,

caueramus, gratias de te tuo nomine supplices atque
gaudio lachrymabundi egissemus. Nunc quoque Serenissime Rex, apud te hæc mihi memo-
ranti, vis ingens lachrymarum prorumpere ex ocu-
lis videtur, monumentum gaudij lætitiæque nostræ
& supplicis ac gratæ nostræ erga diuinam maiesta-
tem voluntatis. Quo quidem in loco tu quoque
ipse, maximè vellem, ut intimis in præcordijs con-
ceptam gratiarum actionem tuam reddas nobis
scum Deo Opt. & immortalis: qui tibi in hoc qua-
si secundo actu electionis tuæ, manifestissimis indi-
cijs præsentem admodum sui numinis vim declara-
uit, & nostram quoque singularem erga te deuoti-
onem nutu suo approbavit, eamque tibi in perpetuum
commendavit. Omnibus enim lætitijs profes-
sio tum incessimus, & Henricum Regem iterumque
iterumque nominari, dici, cieri, promulgari iussimus.
Iuuabat usque Henricum, iuuabat Galliam, iuuabat
denique lilia iterari: & Henricum ipsum quasi ocu-
lis, Galliam auribus, lilia denique ipsa naribus quo-
dammodo nostris admoueri. Cum interea tem-
poris accersuntur tui oratores ad constituendum
nobiscum de propositis olim nomine tuo conditi-
onibus. Ut hoc etiam tibi maximo argumento

esse queat, non tam conditiones villas, aut vlla promissa tua tuorumque, spectata fuisse à nobis in te eligendo, quam virtutem modò & industriam ipsam tuam, quæ sunt veræ tuæ, vnice à nobis in te adamatæ dotes: illud, inquam, tibi maximo argumento esse debeat, cum audias, prius te & electum, & designatum, & renunciatum à nobis fuisse Regem, quam de conditionibus ipsis electionis, designationis, renunciationis tuæ, cum tuis oratoribus per nos transigeretur.

Restat actus veluti tertius & postremus, eorum quæ hanc istam gloriosam, & ad omnem posteritatem memorandam renunciationem tuam fuerunt consecuta. In quibus quidem recensendis hoc erimus etiam breuiiores, quòd & oratio sanè ipsa ad exitum iam properat, & res ipsæ, quas commemoraturi eramus, tibi quoque ipsi non multò minus quam nobis, notæ sunt & perspectæ. Etenim cum iam diutius gaudium lætitiæque nostram, quam ex illa non magis tui quam nostri honoris accessione capiebamus, continere quasi in animis nostris non possemus, duo euestigiò fecimus: vnum, quòd eius rei nuncium subito ad te, per literas & celeres admodum tabellarios, varijs itineribus misimus: alterum,

alterum, quòd statim pòst, oratores quoq; ipsos
ac legatos nostros, ex primoribus Senatorij & E-
questris ordinis delectos, inuitandi ac postulandi
tui causa, publico nomine, cum decreto electionis
factæ, ex Polonia in Gallias vsq; ablegauimus.

Quorum vtrumq; quale fuerit, non necesse habeo
apud te dicere. Nam & literæ ipsæ nostræ; quod
scimus, in manus tuas peruenerunt, & oratores
quoq; nostri tecum hic reduces comparent: iactati
illi quidem, vna cùm literis, per varios casus, per
tot discrimina rerum, vt ait poëta: sed certè & no-
stræ quidem erga te singularis obseruantia tanta
vis fuit, vt nihilominus in illa variorum casuum di-
scrimina, mittendos esse tot & tantos viros, talesq;
& eiusmodi literas arbitraremur: & simul hanc no-
stram erga te obseruantiam illud diuinæ gratiæ ac
benevolentia manifestum indicium est consecu-
tum, vt non solùm literæ ipsæ redditæ tibi fuerint,
sed etiam ipsum XIII Legatorum nostrorum
collegium, inter tot externas, & cùm spatijs ipsis
terrarum à nobis disiunctas, tum verò lingua eti-
am ac moribus abhorrentes nationes, in tantis ma-
ris & terrarum interuallis, vniuersum propemo-
dum vltro citroq; saluum atq; incolume comnea-
re, & lega-

re, & legationem conficere, & ad nos deinde redire potuerit.

Quæ quidem, Rex, omnia cum ita sint, debes profectò, quod toties dicimus, tum officia studia, quæ hæc nostra, tum multò etiam magis diuinas illas gratiæ & beneuolentiæ erga te significatio- nes, gratissimæ vicissim tua beneuolentiæ prosequi: ita planè, vt & ea, quantum maxime potes, facta & facta conserues, quæ sunt Dei immortalis, qui te sua propemodum cœlitus demissa voce, ex mediis belli periculis ereptum, & ad hunc regium honorem accersitum, suis etiam manibus, in regio ipso solito iam iam collocabit: & rursus, vt quæ nostra sunt, ea nobis, qui singularia Dei ipsius de honore tuo decreta atq; iudicia, votis etiam ac studiis nostris libentes atq; volentes prosecuti sumus, virtute tua conficias ac repræsentes. Et cum vna iustitia dux eæ res, quas dixi, vberime contineantur, iustitiam assidue præ oculis habeas, eaq; semper actiones omnes tuas, in tribuendo tum Deo quod Dei est, tum nobis quod nostrum est, moderare. Quid est autem quod Deo debeas? illud equidem, vt arbitror, vt, cum is vno eodemq; tempore non magis in Gallia salutis tuæ, q̃ honoris in Polonia,

Polonia, paternam curam gesserit, neq̃ minus potenter ibi te à periculis defenderit, quàm hic ad dignitatem regiam prouexerit, & ames eum tu quidem, vt patrem, & metuas vt dominum. Quæ vtraq̃ si ita coniunxeris, vt & priuatim ipse, quod tamen enixissimè facere te audimus, castè eum & religiosè semper colueris, & publicè honorem ipsius nauiter vbicq̃ tutatus fueris, tum & ipsi illi abundè quod suum est reddideris, & solium præterea ac sedem tuam regiam mirificè firmaueris. Nobis autem, qui secundum Deum honorem tuum honore regio auximus, quisq̃ te nobis Regem ac dominum præfecimus, quidnam est quod potissimum debeas? Equidem id opinor, quod nos præcipuè à te expectamus. Quid est autem quod tantopere expectemus, nisi fortè id, quod dudum etiam in te eligendo secuti fuimus? Quid est igitur quod sequuti fuimus? Num vt regem haberemus longa serie atavos reges numerantem? atqui alij etiam æquè clari non defuerunt nobis aliunde. Num vt eum haberemus, qui accessionem nouæ alicuius ditionis regno nostro adiungeret? atqui possessionum abundè nobis est: & earum sanè accessiones per se non faciunt regnum beatum. Num

D

igitur

igitur ut haberemus, qui ceteros omnes orbis
Christiani reges ac principes, vigore ætatis, for-
mæ principatu, diuitiarum copijs, & reliquis id ge-
nus naturæ atq; fortunæ blandimentis anteiret?

Multò minus, nec enim ea sunt propriè regia.

Quid igitur potissimū spectauimus? Nihil planè
aliud, quàm idem illud, cuius ipsius gratia, pro sa-
lute incolumitateq; tua, obsecrationes, orationes,
postulationes, gratiarum actiones, tum hucusq;
ad Deum, magna cum animi nostri summissione,
fudimus, tum deinceps etiam, quoad vixeris, sem-
per fundemus: ut videlicet tuis auspicijs quietam
& tranquillam vitam degamus in omni pietate &
honestate: quorum altero securitas ab externis ho-
stibus continetur, ut tranquille scilicet & sine eo-
rum metu viuamus: altero, ut viuamus scilicet pie
& honestè, securitas continetur à domesticis in-
imicis. Quæ duo quò sunt difficiliora, hoc magis
nobis dux eiusmodi & auctor opus fuit, de quo
hæc rectè sperari, & à quo etiam certò expectari
posse viderentur. Non vereor, ne quis hæc tui
aut excitandi, quod minimè est opus, aut multò
etiam minus, quod fieri non potest, deterrendi
causa, à nobis dici existimet. Quis enim aut de-
terrere

terrere queat pectus tuum generosissimum, & ad omnes labores ac pericula pro republica excipienda natum? aut verò excitare necesse habeat viuam virtutem tuam, & ad omnem laudem & gloriam à natura ferè ipsa præcreatam? Nihil hic oratorie agimus: id quod res est loquimur, & quæ tui muneris sunt, ea tibi quàm breuissimè ob oculos ponimus. Quæ ipsa tu præstabis sanè non difficulter nobis, ubi voles: hoc facilius autem nobis quàm alijs, quòd ei genti imperaturus es, quæ regum ac principum suorum dicto audiens, quæq; præscripto rectæ rationis & virtutis ita natura addicta est, vt huius quidem studio ipso & ardore, facile in omni officio contineatur, illorum autem reuerentia & amore, libentius & efficacius quàm poenis aut imperio villo seueriore, in omne honestum inducatur. Aderit tibi ad hæc & suscipienda, & gerenda, & perficienda, aderit inquam, non solum corporibus, sed etiam multo magis animis, Senatus ipse, numero frequens, promptus studio, auctoritate verò & gratia ita pollens, vt propter gratiam, nomen fratrum maiorum, propter auctoritatem verò nomen patrum & custodum reipublicæ, communi omnium appellatione meruerit.

Quos tu si in propria ordinis ipsorum auctoritate & gratia conseruaueris, habebis profectò, qui conatus omnes tuos pro repub. salutare, studio, consilijs, conatibus denique suis prosequuntur: vel, quoniam illi in hoc corpore reipub. sub te capite, cordis locum obtinent, vitam proculdubio omnibus tuis in republica honestis institutis assatim largientur. Aderit etiam non minus libenter quàm diligenter Equester ordo ipse, qui in corpore hoc reipub. manuum tuarum instar habet: cuius tu quidem ordinis si vires inspicias, vnicum regni tui robur atque firmamentum, sin splendorem & libertatem, insigne eiusdem decus & ornamentum iure appellaueris: vtroque autem nomine thesaurum rectissimè dixeris, ac opes regni tui incomparabiles atque inexhaustas. Et alterius sanè ordinis prudentia atque consilio nunquam à recto aberrabis, alterius studio & obedientia, domi eris amabilis, foris admirabilis: vtrorumque autem virtute & cōcordia, vbi que omnia quæ voles facillimè consequere. Tunè aut, quæso, adolescens, regnum Galliæ, fraternum potius quàm tuum, difficillimis temporibus, vnus propemodum tua virtute, ita administrare potuisti, vt tumultus ibi maximos compressi

compressisse, regiam maiestatem vindicasse, populos illos æquo iure continuisse, disciplinam veterem reduxisse, pacem & ocium desideratum regno restituisse perhibere: & dubitabis nunc iam factus maturior, ac rebus illis gerendis etiam exercitator, in tuo ipsius regno, minimè desperatis, & certè non pessimis temporibus, auctore Senatu, adiutore Equestri ordine, ea te posse in animis Polonorum obsequentissimis, & ad omnem ductum rectæ rationis admodum morigeris, imprimere, quorum vestigia admodum illustria in Gallorum non solum mentibus, sed etiam vrbibus, singulari tua virtute posuisti? Equidem, quod verè dicendum est, tum demum Gallicis illis tuis rebus gestis plenam fidem conciliaueris, cùm illarum similitudinè in hoc quoq; tuo Polonico imperio ad viuum expresseris ac repræsentaueris. Tum demum te ratione potius & consilio quàm casu & fortuna, res illas gessisse homines sibi persuadebunt, cùm eiusdemmodi res tuas gestas hic apud nos intuebuntur. Tum demum nos fructum electionis tuæ exoptatum consecutos esse fatebuntur, cùm res nostras tua virtute in meliorem statum esse adductas non poterunt inficiari. Qua profectò in re si

& officio tuo, Rex, & expectatōni omnium nostrum satisfeceris, tum & apud nos quidem eum tibi amorem conciliabis, vt libentī animo non solum fortunas & facultates nostras, iubente te exponere, sed etiam pectora & latera nostra hostibus pro te opponere, & vitā deniq; ac sanguinem nostrum pro vitā & sanguine tuo profundere paratī futurī simus: & foris præterea apud vicinas omnes & externas gentes atq; nationes, Rex eris per Dei gratiam clarus, honoratus, potens, inuictus.

Atq; nos ea quidem spe freti, vti te antea expectauimus, deinde elegimus, mox renunciauimus, tum promulgauimus, deniq; per literas & oratores ac Legatos nostros ex Gallia ad hoc regnum inuitauimus ac postulauimus, ita nunc iam præsentem & intra regni nostri fines constitutum, omni non solum verborum honore, sed etiam animorum cultu & veneratione, iterum atq; iterum salutamus, tibiq; hunc primum in hoc regnum ingressum benè atque feliciter euenire cupimus, te quē adeò vti magnum quendam angelum, ad regimen & custodiam populi Dei coelitus demissum, excipimus, atque tibi iam nunc non solum honorem regium exhibemus, sed etiam ipsa regni insignia regiae

gnia regiae inaugurationis propria, promptissimis animis despondemus, omniumque ordinum & statuum studia atque officia, totumque adeo regnum ipsum, cum omnibus eius prouincijs, ad te deferimus, & tibi etiam atque etiam commendamus, utque nos omnes, exemplo antecessorum tuorum regum nostrorum, gratia atque beneuolentia tua prosequaris, rogamus.

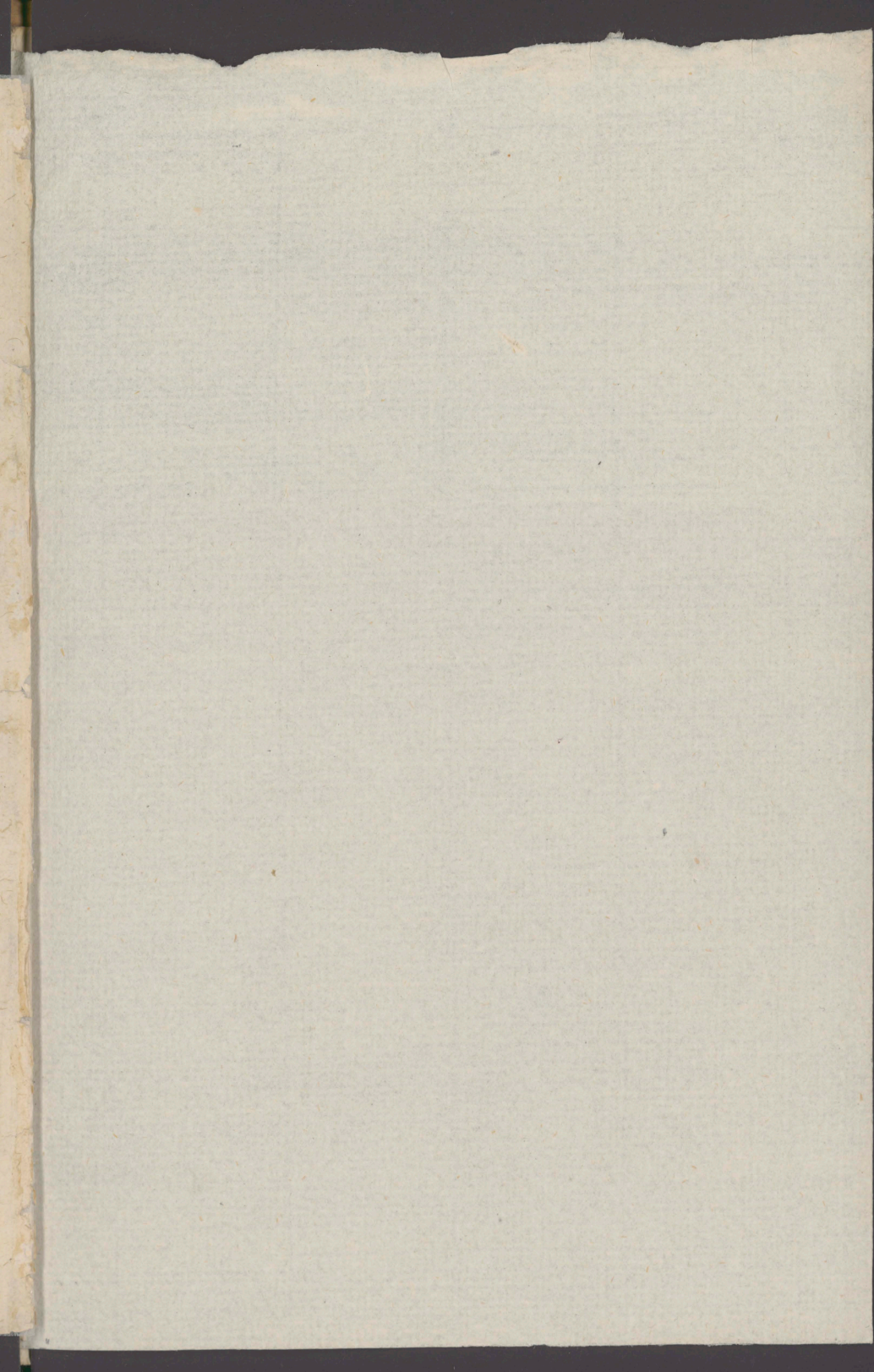
I tua Rex quò te Virtus vocat, i pede fausto.

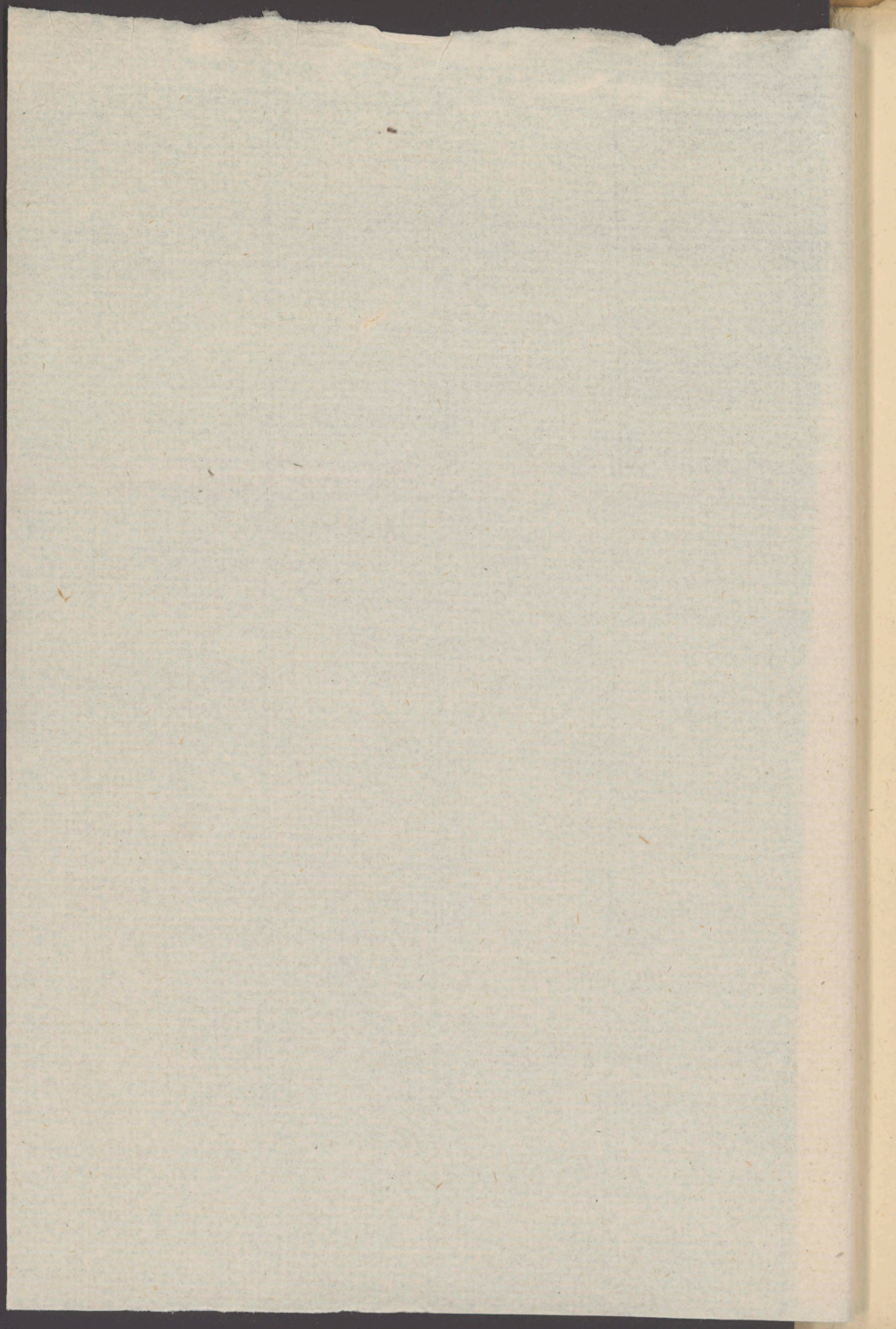
Exaudiat te Dominus in die tribulationis, protegat te nomen Dei Iacob. Mittat tibi auxilium de Sancto, & de Syon tueatur te. Intellectum tibi det, & instruat te in via qua gradiaris, & firmet super te oculos suos. Teneat manu dexteram tuam, & deducat te in voluntate sua.

PETRI MISS
VII EPISCOPALIS
SIS ORATIO
HENRICI
G R E G O R I U M
O R D I N A R I U M
N A S S O R I U M
L I N C I A N I

CRACOVIA
In Officina M. M. M. M.

Biblioteka Jagiellońska

stdr0042427

